

Zatrucie Odry: do złożenia pozwu warto się przygotować

Poszkodowani powinni zbierać dowody na wykazanie rozmiaru szkody. Szanse na proces ocenią po ustaleniu winnych.

Na razie nie znamy ewentualnych sprawców ani dokładnych strat, jakie wyrządziło zatrucie Odry. Wiele firm, nie tylko turystycznych z Pomorza Zachodniego, ale np. Związek Wędkarski, już je szacuje. Pojawiają się też pytania o kolejność działań poszkodowanych od strony prawnej i jakie mają szanse na odszkodowanie.

Prawnicy co do jednego są zgodni: dopiero po ustaleniu sprawcy lub sprawców skażenia rzeki będzie czas na składanie pozwów. Wtedy też poszkodowani będą w stanie ocenić szanse powodzenia konkretnych kroków prawnych.

TRZEBA POZNAĆ PRZYCZYNĘ

– Najpierw musimy poznać przyczyny zatrucia i dokładny przebieg poczynąń zarówno osób lub firm bezpośrednio odpowiedzialnych za zatrucie wody, jak i służb odpowiedzialnych za ochronę środowiska oraz za usuwanie skutków katastrofy oraz udzielanie informacji w trakcie akcji ratunkowej. Nieprawidłowości ich działań mogą skutkować odpowiedzialnością odszkodowawczą – wskazuje mec. Dominik Gałkowski, partner w kancelarii Kubas Kos Gałkowski.

– Z dochodzeniem odszkodowań należy jeszcze poczekać, ponieważ najpierw należy poznać ostateczną przyczynę i przebieg zdarzeń. Wówczas będzie można ustalić ewentualną odpowiedzialność – dodaje mec. Gałkowski.

Odpowiedzialnym może być zakład produkcyjny lub kilka zakładów naraz, mogą to być urzędnicy i urzędy odpowiedzialne za ochronę środowiska lub usuwanie szkód.

– Nie jest wykluczone, że wraz z bezpośrednim sprawcą, np. zakładem trucicielem, odpowiedzialnym za powstałe szkody, może być również Skarb Państwa, jeśli po wyjaśnieniu okoliczności zatrucia rzeki będzie można mówić np. o spóźnionych albo nieskutecznych działaniach urzędników mających na celu zapobieżenie szkodzie albo zmniejszenie jej rozmiarów. Po dokonaniu tych ustaleń poszkodowany musi już „tylko” wykazać wysokość swojej szkody i związek przyczynowy między jej powstaniem a bezprawnym zachowaniem bezpośredniego sprawcy lub Skarbu Państwa – podpowiada Radosław Górski, radca prawny.

PAŃSTWO TEŻ MOŻE BYĆ WINNE

– Warunkiem skonstruowania skutecznego pozwu o odszkodowanie przeciwko Skarbowi Państwa jest wykazanie, że szkoda wyrządzona została „przy wykonywaniu władzy publicznej”.

– A więc, że organy państwa (lub samorządu terytorialnego) zaniechały swoich obowiązków lub wykonały niewłaściwie obowiązki z zakresu ochrony środowiska (ich wina nie jest konieczną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej) – wyjaśnia Wojciech Kozłowski, radca prawny z kancelarii Dentons. – Żądający odszkodowania musi również wykazać szkodę oraz jej związek przyczynowy z nagannym działaniem (deliktem) władzy. Jeśli zatem po rekonstrukcji stanu faktycznego okaże się np., że w związku z suszą nawet opróżnienie zbiorników retencyjnych nie zapobiegłoby szkodzie, która i tak by nastąpiła, to wtedy nie będzie zachodził związek przyczynowy – dodaje mec. Kozłowski.

Niewykluczone, że jeśli zostaną ustalone znaczne zaniedbania, prokuratura zdecyduje się postawić zarzuty karne osobom odpowiedzialnym za aktualny stan rzeczy, a śledztwo, a potem ewentualny proces dostarczą dodatkowych dowodów. Należy pamiętać, że to na ubiegającym się o odszkodowanie spoczywa ciężar dowodu, a zatem poszkodowani już teraz powinni zabiegać o dokumentowanie swoich strat i utraconych korzyści.

Odszkodowanie z natury swej winno pokrywać wszystkie straty poszkodowanego, czy jest to np. właściciel działki nad rzeką zakażonej jej wodą czy hotel tracący klientów.

– Może się jednak okazać, że nie uda się ustalić żadnych sprawców zatrucia Odry lub że brak jest podmiotów za to zatrucie odpowiedzialnych: będzie ono rezultatem okoliczności, za które nikt nie ponosi odpowiedzialności – na przykład siły wyższej. Wówczas ciężar szkody poniosą poszkodowani, którzy nie będą mogli skutecznie domagać się odszkodowania, może poza ewentualnym odszkodowaniem na podstawie umowy ubezpieczenia prowadzonej działalności – wskazuje dr Marcin Ciemiński, adwokat z Clifford Chance.

Opracował: Marek Domagalski

Pierwotnie tekst ukazał się: Rzeczpospolita, 21.08.2022